

SUOMEN ILMAILUVOIMIEN ESIKUNNAN TOIMITTAMA JULKaisu
TIDSKRIFT UTGIVEN AV STABEN FÖR LUFTSTRIDSKRAFTERNA I FINLANDToimituksen os: Aero, Santahamina
Puhelimet: 72 06, 63 17 ja 101 34Pää- ja vastaava toimittaja
luutnantti K. W. ChansonAvustajina: Majuri Somersalo,
majuri Märtenson ja luutn. Järvinen.

HELMIKUU

1923. N:o 2

FEBRUARI

Suomen talvikisojen 1923 lentokilpailut.

*(The Aerial Meeting in Helsingfors on the 16th of February.)***Lentäjäväapelimme kunnostautuneet maaliinlaskussa.
Väapeli Jäderholm paras. Res.luutn. Bremer voittaa
Breguet-nopeuskilpailun ja luutn. Heinrichus tasoi-
tuskilpailun. Luutn. Erho kilpailupäivän sankari.**

Suomen Ilmailuklubin t.k. 16 p:nä järjestämistä lento-
kilpailuista kirjoittaa Hbl. 17 p:nä seuraavasti:

*Kauniita saavutuksia eilispäivän lentokilpailuissa. Luutn.
Erhon laskuvarjohyppy oli päivän sensatio.*

Meille suomalaisille, jotka emme ole tottuneet näke-
mään niin lukuisasti otettavan osaa lentokilpailuihin, kuin
ulkomaitten suurissa lentokeskuksissa, olivat Ilmailuklu-
bin eiliseksi järjestämät lentokilpailut suoranaisena yllä-
tyksenä. Kilpailevien koneitten lukumäärä oli suurempi
kuin missään edellisessä kilpailussa, ja kaikki sujui moit-
teettomasti ilman minkäänlaista keskeytymistä tai tapa-
turmaa.

Ei voida todellakaan sanoa, että eilinen ilma olisi ollut
mikään ihanteellinen lentoilma. Tuuli oli epätasainen ja
jäätävän kylmä, lämpötila — 17 °. Pakkanen se ensi si-
jassa oli peloittanut suurinta osaa helsinkiläisiä, jotka toi-
sissa olosuhteissa varmasti mielenkiinnolla olisivat seur-
ranneet kilpailujen kulkua, saapumasta kilpailupaikalle
Kruunuvuoren selälle. Muutama tuhatkunta ei kuiten-
kaan ollut antanut peloittaa itseään, ja he seurasivat kil-
pailuja loppuun saakka, vaikka olikin pidettävä suoranai-
sena mielettömyytenä seistä pari tuntia avonaisella jää-
kentällä ilman minkäänlaista suojaa tuulta ja pakkasta
vastaan.

Mitä kilpailuihin tulee olivat ne kuten edellä on sanottu
kaikin puolin onnistuneet. Ensimmäisenä lähti 6 Breguet-
koneetta kilpailemaan keskenään nopeudessa 10000 metrin
matkalla. Voittajana suoriutui luutn. Bremer, aika 4
minuuttia 6 sekuntia. Toisena päättyi kapt. Gottleben,
aika 4 min. 26,7 sek., kolmantena luutn. Nuotio, aika 4
min. 28,6 sek. ja neljäntenä luutn. Könni, aika 4 min.
29,5 sek.

Seurasi sitten maaliinlaskukilpailu, jolloin ensiksi oli
kohotauduttava 500 m. korkeuteen, siellä pysäytettävä
moottori ja liukumalla laskeuduttava maaliin, jona oli
mustasta kankaasta tehty T-muotoinen kuvio. Toisille

tämä onnistui erinomaisesti, mutta toisten lasku meni päin
mänttyyn, heidän koneensa pysähtyivät yli 100 m. päässä
maalista. Parhaiten onnistui väapeli Jäderholm,
koneella Spad 34, joka laskeutui 8,70 m. päähän maalista.
Toisena oli väapeli Koppera, Breguet-koneella, 12,10 m.,
kolmantena väapeli Lindholm, Breguet'illä, 15,50 m.,
nekin erinomaisia tuloksia. Heitä lähinnä oli luutn.
Stenbäck, Spad 34-koneella, joka päättyi 26,50 m:n
päähän maalista.

Väapeli Jäderholm sai vuodeksi eteenpäin haltuun-
sa insinööri E. von Frenckell'in kiertopalkinnon.
Sen edellinen voittaja oli luutn. Hannelius, joka ny-
kyään on virkamatkalla Ranskassa ja sen takia ei voinut
ottaa osaa kilpailuihin.

Tämän kilpailun jälkeen seurasi kilpailujen parhain ve-
tonumero, *laskuvarjohyppy*, jonka suoritti luutn. Erho,
joka ei ole mikään »keltanokka» tällä alalla. Breguet-ko-
neella nousivat lentäjät n. 400 m. korkeuteen luutn. Er-
holla mukanaan pieni laukku, jossa laskuvarjo säilytet-
tiin. Kone liiteli ensiksi muutamia kertoja kilpailupaikan
yläpuolella, silloin yht'äkkiä huomattiin rohkean lentäjän
suoristautuvan ja nousevan koneen rungon laidalle. Sil-
mänräpäyksen ajan, jolloin katselijat äärimmäisyyteen
asti jännittyneinä seurasivat hänen jokaista liikettänsä,
seisoi hän siellä ja sitten hän yht'äkkiä syöksyi alas ava-
ruuteen. Tämä, joka kesti vain muutaman sekunnin, tun-
tui alussa kamalalta, mutta kun laskuvarjo aukeni, puh-
kesi riemuhuuto. Rohkea lentäjä lähene hiljaa mutta var-
masti jään pintaa, jonne hän n. 30 sek. kuluttua kauniisti
hypäten saapui. Että tarvitaan koko paljon rohkeutta
laskuvarjohypyn suorittamiseen, on itsestään selvää.
Erikoistuntijat selittävät kuitenkin, ettei tämä ole niin vaa-
rallista, miltä se näyttää, pääasia on, että laskuvarjo on
huolellisesti laukussa ja että nuorat ovat määrättyissä
taiteissa. Pieninkin eroavaisuus näistä säännöistä voi
käydä turmiolliseksi henkilölle, joka suorittaa hypyn.

R.M. -21.

— — — — — joka rauhallisena ja hajasäärin seisoi yleisön joukossa pitäen parille neitoselle esitelmää lentokoneista ynnä muusta.»

Viimeisenä kilpaili 3 konetta tasotusnopeuskilpailussa 10,000 metrin matkalla.

Ensin starttasi I. V. L.-kone vääpeli Hedenströmin ohjaamana, 12 sekuntia myöhemmin luutn. Heinricius Fokker-koneella sekä vielä 10 sekuntia tämän jälkeen luutn. Bremer Breguet'illä. Jo puolessa matkassa oli luutn. Bremer saavuttanut kilpatoverinsa ja johti aivan loppumaalin läheisyyteen asti, jossa Fokker-kone niinkuin tykistä ammuttuna syöksyi eteen ja voittajana katkaisi maalin noin 50 mtr. korkeudella. Ajat olivat:

1. Fokker, luutn. Heinricius lennetty aika 4 m. 10 sek., vähennetty aika 4 m.
2. Breguet, luutn. Bremer lennetty ja vähennetty aika 4 m. 2,5 sek.
3. I. V. L. vääpeli Hedenström, lennetty aika 4 m. 30 sek., vähennetty aika 4 m. 8,6 sek.

Jätämme nyt puhevuoron eräälle toiselle kilpailujen selostajalle, Helsingin Sanomain, niinkuin lehti itse huomauttaa asiantuntijalle, Tiitukselle. »Lentopäivä»-otsikolla varustetussa kirjoituksessaan hän kertoo:

Se oli eilen.

Ellei joku helsinkiläinen sattunut sitä huomaamaan, niin kuuluu hän siihen ihmislajiin, joka ei paljon huomaa. Puolestapäivästä lähtien hämärän tuloon asti kuului Helsingin taivaalta alituinen pörinä. Yksi tai useampia koneita siellä lakkaamatta viiletti tuulella ja pakkasessa.

Armeijan suuret lentokilpailut, joihin otti osaa joukko sotalaitoksemme parhaita lentäjiä ja parhaita lentokoneita, alkoivat klo 1 päivällä Kruunuvuoren jäällä, jonne purevasta tuulesta huolimatta oli keräytynyt melkoinen kasa vilutautia pelkäämätöntä väkeä.

Varsinkin n. s. maaliinlasku oli mieltäkiinnittävää nähtävää.

Sää ei muuten ollut suotuisa. Tuuli navakasti ja ilma oli pilvinen ja pyryä tietävä. Kuolemanrenkaiden ja mui-

den sellaisten pöyristyttävien tempujen esityksestä, joka myöskin oli ollut ohjelmassa, oli luovuttava.

Mutta luutnantti Erho teki kuin tekikin rohkean tempunsa.

Luutnantti Eero Erho on ensimmäinen suomalainen, joka on hypännyt alas lentokoneesta laskuvarjon avulla. Hänellä oli oma laskuvarjonsa, parhaasta raakasilkistä Sveitsissä valmistettu, läpimitaltaan 6 metriä ja pinta-alaltaan 45 neliometriä. Koossa ollessaan mahtuu se myttyyn, jonka mies mukavasti kantaa, eikä paina kuin noin 7 kg. Hyppääjän on syytä ennen hyppyään olla selvillä siitä, että laskuvarjo on täydessä kunnossa, sillä jos siihen tulee pieninkään repeämä tai jos ainoakaan nuora sotkeutuu, niin — hyvää yötä! Siinä ei ole sitten enää aikaa ruveta parsimaan, kun sen käyttäjä kerran on loikkannut alas lentokoneen reunalta.

Ensi kerran pudottautui luutnantti Erho laskuvarjonsa varassa alas lentokoneesta Sortavalassa. Toisen kerran teki hän sen viime kesänä Tampereella maanviljelysnäyttelyn aikana, ja lukijaimme joukossa on epäilemättä monta, jotka silloin itse olivat näkemässä.

Eilinen hyppy oli luutnantti Erholle kolmas sitä lajia. Siitä oli samalla vähällä tulla viimeinen, niinkuin pian tulemme näkemään.

Kello oli neljännestä vailla kolme, kun se lentokone, josta hra Erho oli määrä hypätä alas, kohosi jäältä ilmaan. Kierrellen kilpailupaikan yläpuolella kohosi kone, jossa oli ohjaajana vääpeli Ahlgren ja kolmantena miehenä tasapainon vuoksi vääpeli Hämäläinen, nopeasti yhä korkeammalle ja korkeammalle.

Luutnantti Erhon alkuperäisenä aikomuksena oli ollut hypätä alas 800—1,000 metrin korkeudesta. Pilvisen

R.M.-23

Pari kilpailujen huomattavinta henkilöä — innokas ranskalainen filmiveivaaja, -veivaajatar ynnä hänen ohuet silkkisukkansa.

sään takia luopui hän kuitenkin tästä suunnitelmastaan ja pudottautui alemmaksi. Vaikka olihan sitä sieltäkin vielä matkaa puoli kilometriä Kruunuvuorenselän jäähän.

Ja nuori luutnantti oli vähällä saada suorittaa sen matkan nopeammin kuin oli aikonutkaan. Ylhäällä ilmassa puhalsi paljon kovempi tuuli kuin alhaalla jäällä, ja äkkiä paiskasi tuulenpuuska hra Erhon, joka ei vielä ollut valmistautunut hyppäämään, alas koneesta. Onneksi ennätti väepeli Hämäläinen saada häntä niskasta kiinni, kun puoli ruumista oli jo koneen ulkopuolella, ja auttoi hänet jälleen ylös. Ja hetken perästä hyppäsi lentoluutnantti.

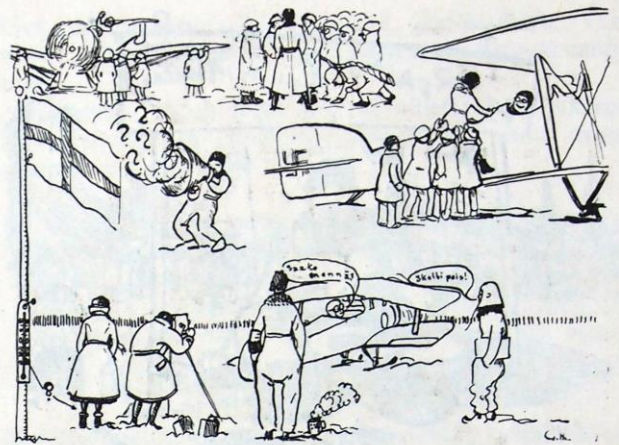
Jännittyneet katsojat, jotka eivät aavistaneet, miten vähällä vahinko oli ollut tapahtua, näkivät lentokoneen kyljestä eriyvän ja putoavan alaspäin tumman esineen, jota seurasi joku vaalea suikale. Tumma esine oli luutnantti Erho ja se vaalea suikale levittäytyi seuraavassa silmänräpäyksessä komeaksi puolipallon muotoiseksi laskuvarjoksi, jonka nuorissa rimpuihi peukaloisen kokoiselta näyttävä elävä olento.

Lentokone meni menojaan, jättäen luutnanttinsa leijaillemaan maan ja taivaan välille puolen kilometrin korkeuteen.

Aluksi näytti siltä kuin aikosi luutnantti Erho lähteä leijaillemaan vastavierailulle Viroon, josta lentokilpailujen aikana virolainen postilentokone oli kilpailupaikalle saapunut. Tuuli painoi laskuvarjoa taakkoineen jonkun sata-sen metriä Suomenlinnaan päin. Mutta sitten muisti maan vetovoima, että silläkin oli jotakin sanottavaa asiassa, ja laskuvarjo alkoi tasaisesti painua alas. Viisi minuuttia sen jälkeen kuin lentokone oli kohonnut ilmaan, tunsu hra Erho taas kiinteän jään jalkainsa alla. Jos ennätti paljonkaan sitä tuntea, sillä katsojat näkivät hänen tekevän erinäisiä kuperkeikkoja, minkä jälkeen tuulessa mahti-

»Herra Chanson suvaitsee saapua kilpailupaikalle hiukan myöhästyneenä.»

Silmänräpäyskuvia lentokilpailuista.

pontisesti pullistuva laskinvarjo laahasi häntä vielä jonkun matkaa pitkin jäätä, kunnes paikalle juoksevat lentosotilaat ja upseerit saivat hänet selvitettyksi irti laskuvarjon köysistä.

Rohkea tempu oli onnistunut erinomaisesti, tuomatta pienintäkään naarmua tekijälleen.

Kysimme luutnantti Erholta, eikö laskuvarjon nuorien tempaus hypätessä satu kovasti, mutta selitti hän, että hyppääjä on hypätessään niin jännittynyt, ettei hän tuota tempausta huomaakaan. Tiukka nytty se silti epäilemättä on, sillä kun illalla riisuu yltään, on kyljissä ja hartioiden alla verestävät juomut. Mutta vatsassa tuntuu juuri koneesta hypätessä aivan samanlainen vihlaus kuin mitä itsekin on nukkua tuntenut, ollessaan unissaan putoavinaan.

— Kuinka matalalta voi laskuvarjon avulla pudotautua?

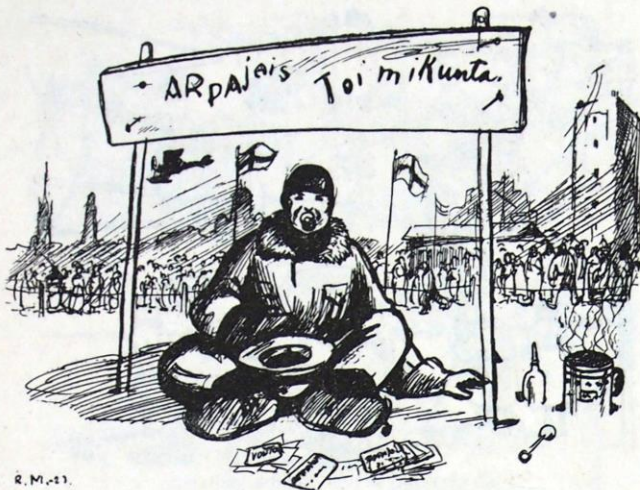
— Hätätilassa voi hypätä viidenkymmenenkin metrin päässä maasta, mutta jonkunverran uskallettua se silloin on, koska helposti voi tapahtua, ettei laskuvarjo niin lyhyellä matkalla ennätä ruveta vaikuttamaan.

Haastattelu keskeytyi, kun eräs sotilashenkilö tuli kunniaan tehden ilmoittamaan:

— Kansa haluaisi nähdä laskuvarjoa, herra luutnantti!

Laskuvarjo oli jo pujotettu pussiinsa, mutta se otettiin sieltä jälleen esille ja annettiin tuulen kuljettua se katsojajoukon edustalle, »kansan» ihmeteltäväksi.

Ylläoleva ote sanomalehdistöstä, antaa täydellisen kuvan kilpailujen kulusta ja saavutetuista tuloksista. Toisten sanomalehtien muutamat tiedot vaativat kuitenkin hiukan korjausta. Niinpä eräskin tiesi kertoa, että akrobatiikkalennot peruutettiin syystä, että pilvet eivät olleet tarpeeksi matalalla. Ymmärtäväinen lukija havaitsi tietenkin heti mitenkä asian laita oli ja sivuutti »ankan» ylimielisellä hymyilyllä. Pahempi oli kuitenkin laskuvarjojuttu. Asian laita oli seuraava. Imailuklubille oli tarjottu laskuvarjoja, joitten kestävyyttä asianomainen liike ei taannut. Yhtä niistä koeltiin ja osottautui se toimi-

R. M. - 11.

» — — — otti tehtävänsä lapselliselta kannalta.»

van. Heti ilmoittautui suurehko määrä lentäjä-upseereita halukkaiksi hyppäämään kilpailupäivänä, ja näistä valittiin tähän tarkoitukseen kolme upseeria. Ajan niukkuuden takia näitä laskuvarjoja ei voitu tarkemmin koetella, ja sentkia päällystö ei katsonut voivansa suostua siihen, että niillä ilman edelläkäypää koettelemista olisi saanut hypätä. Seurauksena oli, että viime hetkessä kiellettiin näitä kolmea upseeria hyppäämästä suureksi harmiksi heille itselleen. Luutn. Erho sitävastoin oli, kuten tunnettua, suorittanut ennen hyppyjä omalla laskuvarjollaan sekä Sortavalassa että viime kesänä Tampereella maatalousnäyttelyn aikana, jonka takia hänelle annettiin lupa hypätä.

Mitä taasen virolaiseen matkustajalentokoneeseen tulee, ei se ottanut osaa maalilaskukilpailuun. Sattumalta saapui se Helsinkiin juuri kilpailujen aikana ja laskeutui kierrettyään vähän aikaa kilpailupaikan yläpuolella sille paikalle, minne näki toisten koneitten laskeutuvan.

Meidän velvollisuutenamme on vielä valittaa sitä, ettei luutn. Hannelius voinut ottaa osaa kilpailuun s.t.s. puolesta ins. v. Frankel'in lahjoittamaa kiertopalkintoa, jonka hän sitä edellisissä kilpailuissa, maaliskuussa v. 1921 voitti. Hän on jo kuukauden päivät ollut komennuksella Ranskassa eikä tämän takia voinut ottaa osaa kilpailuun.

Kilpailujen Ylijohtajan lausunto.

Yksityiskohtia myöten järjestetty tehtävien jako lentokilpailujen toimihenkilöiden kesken edellytti ohjelman ripeää suoritusta siinä tapauksessa, että jokainen olisi suorittanut ponnella ja itsenäisesti osalleen kuuluvat tehtävät. Nämä toiveet petti melkein jokainen. Jokainen on syyppä siihen, että näin ei käynyt. Ilmaantui useita puutteellisuksia ja väärinkäsityksiä niin, että kilpailut, joiden tuli kestää 1 1/2 tuntia, kestivätkin 3 tuntia.

I. Lentäjät.

Kilpailujen johto oli määrännyt, että koneiden oli saavuttava kilpailupaikalle klo 12,45 ja, että jokainen, joka

ei olisi tällä hetkellä saapuvilla, erotettaisiin kilpailuista. Sijtä huolimatta saapui ltn. Bremer vasta klo 12,55, mutta koska osaaottavien koneiden lukumäärä oli liian pieni, oli pakko antaa hänen ottaa osaa kilpailuihin. Missä muussa kilpailussa tahansa olisi hänet ilman armoa poistettu osaa-ottavien luettelosta. Olkoon tämä varoitukseksi ltn. Bremer'ille seuraavaa kertaa varten.

II. Oli myöskin annettu määräys, että koneiden tulisi asettautua riviin itäisestä lipputangosta itäänpäin. Tätä noudatti *ainoastaan* yksi lentäjä. Kapteeni *Gottleben* oli ainoa, joka kilpailujen alkaessa oli oikealla paikalla. Kaikki muut olivat Skatakubb'in takana ja siten aivan näkymättömissä katsojilta. Koska lentokilpailut etusijassa olivat järjestetyt propaganda tarkoituksessa, olisi ollut tärkeätä mikäli mahdollista antaa yleisölle tilaisuus tarkastaa koneita mahdollisimman läheltä, eikä kuten nyt tapahtui suorastaan piilottaa niitä heiltä.

III. Kilpailujen kulku.

Maaliinlaskukilpailujen aikana »rullasi» ltn. *Stenbäck* koneellaan radalle *katsoakseen*, kuten hän ilmoitti, *missä merkki T sijaitsi*. Kun hänelle huomautettiin menettelyn sopimattomuudesta, lensi hän aivan yksinkertaisesti pois ja laski kauaksi palkintotuomareiden haukkumasanon kuuluvilta. (Ltn. *Stenbäck* tosin väittää, että hän oli tehnyt tämän erään palkintotuomarin, ins. *Hjelt'in* käskystä, jolloin vastuu tästä omituisesta käyttäytymisestä lankeaa edellämäinitun palkintotuomarin niskoille.) Tämä ennenkuulumaton teko antoi julistajalle aiheita ilmoittaa yleisölle, että ltn. *Stenbäck* oli lähtenyt maaliinlaskulennolle. Vastaisuudessa täytyy erottaa kilpailusta jokainen lentäjä tällaisesta käytöksestä. Lisäksi oli nopeuskilpailuihin ilmoitettu kone, joka ei kuitenkaan ottanut osaa. Kapteeni *Pajunen* oli ilmoittautunut Caudron koneella, mutta kieltäytyi hän kilpailupäivänä lentämästä yksinkertaisesti sillä perusteella, että *oli liian kylmä!!!* Arvostelu tällaisesta käyttäytymisestä on itsestään selvä.

Ltn. *Chanson* oli ottanut niskoilleen jättiläismäisen työn. Hänen toimekseen oli jätetty koko käytännöllinen järjestely lentopaikalla sekä reklaamitehtävät. Tämän erinomaisen suuritöisen ja vaikean tehtävän hoiti hän erittäin *loistavalla tavalla* käytettävissä olevan ajan niukkuudesta huolimatta. Viime hetkessä hän kuitenkin täydellisesti petti kaikki toiveet. Hän ilmestyi lentopaikalle vasta klo 13,15, kun kilpailujen oli määrä alkaa klo 13. Tästä syystä ei yleisö voinut saapuessaan lunastaa pilettejä, vaan täytyi heidän jo asettauduttuaan paikoilleen palata portille lunastaakseen itselleen piletin,*) sittenkun *Herra Chanson oli suvainnut saapua*. Tästä äärettömästä velttoudesta ja välinpitämättömyydestä ansaitsisi ltn. *Chanson* rangaistuksen, etenkin kun hän saavuttuaan yksinkertaisesti kieltäytyi antamasta selitystä viipymisensä johdosta.

*) Yleisön ei kylläkään tarvinnut vaivautua portille vaan huolehti kolme reipasta lentouupseeria piletien myymisestä aitauksen sisäpuolella.

Latojan huom.

IV. Kilpailujen johto.

Ltn. Warén'ille oli uskottu maaliinlasku- ja nopeuskilpailujen johto. Hänen tärkeimpänä tehtävänä oli luonnollisesti pitää huolta siitä, että ohjelmanumerot suoritetaisiin nopeasti ilman kuolleita väliaikoja. Tätä varten olisi hänen pitänyt ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin saadakseen osaaottavien lentäjien, palkintotuomarien, mittaajien ja starttimiehistön toimimaan ripeästi. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan *loi järjestely täydellisesti jättäistä*. Tuloksena oli, että jokainen laskutulos ja saavutettu aika julistettiin yleisölle vasta pitkän viivyttelyn jälkeen, lähdöt maaliinlaskulennoille tapahtuivat aivan liian pitkien väliaikojen kuluttua niin, että yleisö ikävystyi koko kilpailuihin. Samassa yhteydessä tulee mainita, että *palkintotuomarit* hoitivat tehtävänsä tyydyttävästi. Vänrikki Kirilow hoiti starttiupseerin tehtävät *suurella kunnialla*.

V. Arpajaiset.

Vänrikki Öhman otti tehtävänsä arpajaisten järjestäjänä lapselliselta kannalta. Hän oli *unohtanut* asettautua yhteyteen kilpailujen johdon kanssa varatakseen koneita huvilentoja varten. Tästä johtui, ettei kukaan matkustajista tietänyt milloin ja millä koneella heidän tuli lentää, ja että lentäjät eivät koskaan tietäneet kenen heidän tuli ottaa mukaansa. Täten nähtiin usean koneen turhaan odottavan matkustajiaan kunnes ohjaajat väsyneinä odottamiseen kiipesivät koneistaan itse hakeakseen esille matkustajansa.

VI. Varmuustoimenpiteet.

Vänrikki Huhtinen, jonka tehtävänä oli varmuustoimenpiteet ei suoraan sanoen tiennyt mitä hänen tehtäviinsä kuului. Se seikka, että lentoupseerit, joilla ei ollut mitään tehtävää kilpailualueella, tunkeutuivat köyden alitse ei vielä ollut tarpeeksi, vaan siviilihenkilötkin, vieläpä naisetkin juoksentelivat edestakaisin radalla. Huvilentojen aikana virtasi melkein koko yleisöjoukko radalle, missä he juoksentelivat niinkuin vähäjärkiset kanat laskevien ja starttaavien koneiden tiellä, jolla välin vänrikki Huhtinen itse rauhallisena ja hajasäärin seisoi yleisön joukossa

pitäen parille neitoselle esitelmää lentokoneista ynnä muusta. Yllämainittu osoittaa *puuttuvaa velvollisuuden tuntoa*.

Yllämainitut tapahtumat antavat aihetta kehoitukseen, että vastaisuudessa kilpailujen järjestäjät tarkoin painavat mieleensä seuraavat seikat:

- a) suuren yleisön melkein täydellinen tietämättömyys lentokoneista tekee lentokilpailut kiitollisiksi propagandatilaisuuksiksi, mutta samalla on tärkeätä muistaa, että mielenkiinto yleisön puolelta vähenee, jos he eivät saa nähdä »lintuja» läheltä. Tätä varten olisi yleisölle järjestettävä tilaisuus esim. 15—30 min. aikana tarkastella koneita aivan vierestä;
- b) kilpailujen tulee sujua nopeasti etenkin kylmän ilman vallitessa;
- c) toimihenkilöitä on *pakoitettava* suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti;
- d) järjestely on vietävä pienimpiin yksityiskohtiin saakka;
- e) kilpailuihin osaaottavien tulee ilmoittautuessaan maksaa määrätty summa, jonka he saavat takaisin vain siinä tapauksessa, että he todella ottavat osaa kilpailuihin.

Mårtenson.

Jääkärimajuri.

Kilpailujen ylijohtaja.

Toimituksen huomautus.

Olemme yllä ilmituoneet sekä julkisen sanan edustajien mielipiteet kilpailuista että myöskin kilpailujen ylijohtajan arvostelun. Ne eroavat — käyttäöksemme lievä sanamuotoa — jossain määrin toisistaan. Samalla kun toteamme tämän, huomautamme, että vaikkakin jälkimäinen sisältää paljon, joka on oikeudenmukaista ja paikkansa pitävää, julkaisemme sen kuitenkin omasta puolestamme pidättäytyen arvostelemasta siinä mahdollisesti olevia liiallisuuksia ja virheellisyyksiä, jotka lankeavat kirjoittajan tilille. Olemme varustaneet arvostelun arv. lukijoittemme huviksi muutamalla sopivalla kuvalla.

